

DEN KONUNGSLIGA KONSTEN

OCCULT AND RARE BOOKS
Göteborg 2025

© Fredrik Hammarslag 2025
Tryckt och utgiven av Occult and rare books
ISBN: 978-91-531-4275-1

Innehållsförteckning

Förord	5
1. Det svenska frimureriet	7
- Illuminaterna som styrde hertig Carl	11
2. Spörsrålsbok Grad I	14
3. Spörsrålsbok Grad II	37
4. Spörsrålsbok Grad III	55
- Logerummetts inredning i mästartgraden	70
5. Symbollexikon	74
Källförteckningar	85

Förord

Mystiska riter med verkliga människoben, blodsoffer, frambesvärjande av andar, hemliga sammankomster bakom lyckta dörrar... Det låter som saker tagna ur en sensationslysten författares mysterieroman, men sanningen är att det som nämnts är några enstaka exempel på vad de svenska frimurarna ägnade sig åt vid det kungliga hovet under den gustavianska tiden, som varade från 1771 till 1809.

På den tiden var det kungliga stödet för Svenska Frimurare Orden mycket starkt. Gustaf III, hertig Carl och hertiginnan Hedvig Elisabeth Charlotta¹ var alla tre frimurarmästare som hade varsin esoterisk krets vid hovet.

I denna bok kommer ni att få lära er om Svenska Frimurare Ordens historia, stifta närmare bekantskap med frimuraren hertig Carl och männen som styrde honom, ta del av innehållet i de hemliga spörsmålsböckerna för frimureriets tre första grader samt lära er mer om ordens olika symboler.

Dessa tre grader är kända som Johannessedet och spörsmålsböckerna innehåller frågor och svar som rör de graderna. Några av de frågor man får svar på i spörsmålsböckerna är vilka verktyg som frimurarna använder, hur många bröder som behövs för att en loge ska anses vara fullkomlig, varför frimurare får ett par kvinnohandskar samt vilket den första Johannesgradens lösenord är.

I symbollexikonet avslöjas, bland annat, vad akaciagrenen betyder, varför bägaren är en viktig symbol samt vad bokstaven G står för.

Den konungsliga konsten är både en uppföljare till och en fördjupning av Fredrik Hammarslags första bok, *Johannessedet*. *De tre första graderna i frimureriet*. I *Johannessedet* avslöjades, bland annat, hur Johannesgradernas olika ritualer genomförs, vilka de hemliga lösenorden är samt hur handtag skiljer sig mellan de tre graderna. Vad som är särskilt slående när man läser *Johannessedet* är hur lite Svenska Frimurare Orden tycks ha förändrats sedan 1700-talet.

¹ Under den gustavianska tiden kunde åtminstone hovets kvinnor bli frimurare. Hertig Carl upptog sin hustru, Hedvig Elisabeth Charlotta, i frimurarorden år 1776. Hertiginnan upptog, i sin tur, några enstaka av hovets adelsdamer som frimurare. Denna form av frimureri kallades adoptionsfrimureri.

Män som söker makt och/eller inflytande har lockats av frimureriet sedan den första logen grundades i Sverige år 1735 och det har inte förändrats sedan dess. I *Johannesskedet* avslöjas nämligen även vilka av männen i riksdagen som är frimurare.

Även präster i Svenska kyrkan lockas till denna orden trots att frimureriet innebär att de avsvär sig den kristna tron. Frimurarna söker nämligen ljuset i mörkret medan de som är troende kristna redan har funnit det enda ljus de behöver. I Johannesevangeliet 8:12 talar nämligen Jesus klarspråk: ”Jag är världens ljus. Den som följer mig skall inte vandra i mörkret utan ha livets ljus.” Detta gör frimureriet oförenligt med kristendomen, trots att motsatsen gärna påstås.

Eftersom Svenska Frimurare Orden även har lockat svenska kungligheter sedan 1700-talet samt fortfarande har kungen som sin högste beskyddare kan det verka som om titeln *Den konungsliga konsten* anspelar på frimurarverksamheterna vid hovet, men det gör den faktiskt inte. Frimurarna själva definierar frimureriet som *den konungsliga konsten*, som går ut på att forma människans natur från en ohuggen sten till en perfekt kub. Detta är dock inte den enda definitionen. Den skotske frimuraren James Anderson skrev nämligen i 1723 års konstitutionsbok att även förmågan att kunna tyda frimureriets innebörd samt ordens symboler och tecken definieras som *den konungsliga konsten*.

När jag skrev min kandidatuppsats i historia vid Uppsala universitet våren 2012 fokuserade jag på frimurarmästarna Gustaf III och Hedvig Elisabeth Charlotta och deras respektive roller inom Svenska Frimurare Orden. Jag har även skrivit artiklar om den gustavianska tidens frimurare samt en artikel om Illumina-terorden.

Min slutsats efter dessa olika skrivarbeten är att hemliga ordnar alltid bör granskas. De påstår sig nämligen stå för det som är sant, men sanningen behöver aldrig gömmas undan bakom lyckta dörrar. Det är bara lögnen som gömmer sig i det fördolda.

Sophia Eklund
Fil. master i historia.

Det svenska frimureriet

Historia

Den första frimurarlogen i Sverige kan spåras till år 1735, då greven *Axel Ericson Wrede-Sparre*, som två år tidigare blivit frimurare i Paris och där erhållit Johannes mästaregrad, grundade Gref Wrede-Sparres loge. Detta gör att man kan betrakta Frankrike, med sitt politiskt färgade frimureri, som det svenska frimureriets moderland. År 1752 anslöt sig Wrede-Sparre och hans logebröder till den nybildade Johanneslogen S:t Jean Auxiliaire, uppkallad efter Johannes Döparen – ett av frimurarnas skyddshelgon – vilken snart kom att inta en central ställning och räknas som Sveriges moderloge. Utvecklingen fortsatte, och redan 1756 framträdde den gren som kallas de skotska Andreasgraderna, vilka utgör en fortsättning på Johannesgraderna, då den första svenska Andreaslogen, L'Innocente (De oskyldiga), grundades i Stockholm av kanslirådet *Carl Friedrich Eckleff*. Tre år senare, 1759, blev Eckleff Sveriges första ordensmästare, och han påbörjade då utvecklingen av kapitelgraderna – frimureriets högre grader – vilka bygger på traditionen från den medeltida tempelherreorden som upplöstes 1312. Trots sin hängivenhet plågades Eckleff av djup depression och alkoholism, och den 14 maj 1774 övertog Hertig Carl, sedermera konung Carl XIII, posten som ordensmästare för Storkapitlet. Därmed blev han också ledare för det svenska frimureriet och säkrade dess fortsatta ställning i landet.

Carl XIII:s tidiga år

Carl XIII föddes den 7 oktober 1748 på Wrangelska palatset i Stockholm som andre son till kronprins *Adolf Fredrik* och kronprinsessan *Lovisa Ulrika*. Hans mor ska vid hans födelse ha yttrat att ”dumheten syntes på honom”, en kommentar som skulle komma att följa honom genom livet. Svartsjukan till sin äldre broder Gustaf III genomlöses denna problematiska barndom. Redan som ung visade Carl intresse för ockulta sällskap och hemliga ordnar. Vid 22 års ålder blev han invid i frimureriet, en väg som skulle komma att forma hans liv och politiska agerande.

